

مۆسیقای فۆلکلۆری کوردی له رۆژئاوای ئێرانەوه

تاقمیک له خەڵکانی مۆسیقا ناس له لایەن هەندئ ریکخراوهی ئەمریکی و ئالمانییهوه له ساڵی ۱۹۶۲ (۲-۱۳۴۱) دا سەردانی رۆژھەلاتی کوردستانیان کردووە و بە گوێرەیی دەرەتانی ئەوسالانە، هەندئ موسیقا و گۆرانیان له شار و گوندی جیاجیای ناوچەکە تۆمار کردووە که له کۆلیکسیۆنی یەک له ئەندامانی سەرەکی گروپەکە بەناوی " دیەتر کریستین سن " دا پارێزراون .

بەشێک له تۆمارکراوەکان بە ناوی " مۆسیقای فۆلکلۆری کوردی له رۆژئاوای ئێرانەوه " و له لایەن زانستگەی ئیندیانی ئەمریکاهه له ساڵی ۱۹۶۵ دا لەسەر قەوان (سەفحە) یەک بلۆ کرارهتووه که ئیستا نوسخهکە له زۆر شوین، بۆ نمونە له کتیبخانەی بریتانیا (بەشی مۆسیقا) و کتیبخانەی "سواس" ی لەندن پارێزراوه .

قەوانەکە، سەرجم ۱۰ پارچە مۆسیقا و گۆرانی گرتۆتە بەر، که چوار بەشیان له مەهاباد (عەسکەر تارزەن، محەممەدی ماملئ و حاجی حەمەدەرەش)، ۳یان له گوندی حاجی ئابادی سەر چۆمی مەجیدخان (شیر عەلی + ئەشرف بیکەسی خەلکی گوندی "ئالبلاغ"ی بۆکان + کەرمیم بایز)، یەکیان له گوندی ساروقامیشی سەر چۆمی مەجیدخان (حەمەدەمین برژەیی کەلۆری هەوشار)، یەکیان له گوندی یەکشەوهی بۆکان (سەید و حەسەن) و ۳یان له گوندی باولئ ی شاری سونقوری کولیاپی تۆمار کراون(بەتوول زیایی + زیوەر خانم زیایی و حەسەن).

جگه له کاری هونەر مەندانهی نەمر ماملئ، بەیت و حەیران و قەتار و گۆرانی حاجی حەمەرهشی ۷۰ ساله و هەروەها گۆرانی رۆینهی "چی بوو چیت لی کردم" که سەید و حەسەن به دووقولی له گوندی یەکشەوه گوتووینە لهویپەری رازاوهیدان .

نامیلکەیهکی ۱۱ لاپەرەیی لهگەڵ قەوانەکەیه، که زانیارییهکی زۆری لەسەر مۆسیقای کوردی به گشتی و تاییهتەندیی ئەو گۆرانیاوە و له قەوانەکەدان گرتۆتە بەر . بابەتەکە به ئینگلیزی نووسراوه و شیعری گۆرانییه کوردییەکانیش هەر به ئینگلیزی تەرجمە کراون . جیگهیی خۆی دەبییت که نەک هەر قەوانە بلۆکرارهکە جاریکی تر تۆمار و بلۆ بکریتهوه بەلکوو هەول بەریت هەموو تۆمارکراوەکانی کریستین سن له تۆمارگهیی خۆی وەر بگرییت و بلۆ بکریتهوه .

قەتاری "سەید" له گوندی یەکشەوهی بۆکان گوايه ۸بەش بووه، که ۳بەشی بلۆکرارهتووه :

ئەیی له دلەکەیی خۆم ئەوهندهی هەناری

سەد وەستای تیاپه هەریهک له کاری

سەد کووچەیی تیاپه هەریهک له شاری

ئاهی ئەو دلەیی من، بەردت لی باری ...

من دەقی قەتاری سەیدم له پەراویزی وتاریکدا به ناوی قەتاری کوردی کرماشان نووسینی میجەرسۆن له ژماره ۵۴ ی گۆفاری مەلەبەند چاپی لەندن دا بلۆ کردۆتەوه . ئەوهش تاییهتەندی قەوان (سەفحە) که :

Kurdish Folk Music from Western Iran, Recorded by Dieter and Nerthus Christensen, Notes by Dieter Christensen, Edited by Frank Gillis, Kurdish texts translated by Ali Quazi and Dieter Christensen, Master tapes prepared in the Recording Laboratory of the Archives of Traditional Music by Judy Mcculloh.

Ethnic Folkways Library, FE٤١٠٣, Indiana University Archives
Traditional Music Ethnomusicological series.

George List, Series editor.

